

بنام خداوند جان و خرد

زندگی و تلفن همراه

مولفان

دکتر عباسعلی اللهیاری

(عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)

سعید حیدری

فهرست نویسی فیفا

- سرشناسه : الهیاری، عباسعلی، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآوران : زندگی و تلقن همراه
مشخصات نشر : تهران، رشد فرهنگ، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۱۲۴ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۳۰-۲۶-۲
وضعیت فهرست‌نویسی : فیفای مختصر
یادداشت : فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
یادداشت : واژه‌نامه.
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۰۷.
شناسه افزوده : حیدری، سعید، ۱۳۶۱-
شماره کتاب: نامی : ۳۷۸۲۸۲۳

نام کتاب: زندگی و تلقن همراه

مؤلفان: عباسعلی الله‌ای و سعید حیدری

ناشر: رشد فرهنگ

طراح جلد: مینا

صفحه‌آرایی: انتشارات : فرم گ

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: : ف

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال

انتشارات رشد فرهنگ

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۳۰-۲۶-۲

ISBN: 978-600-743-023-2

آدرس انتشارات: تهران، خیابان مرتضوی، بعد از تقاطع جاده چیتیان، پلاک ۷۰۰

تلفن: ۶۶۳۷۷۵۷۰

Email: Roshdefarhang@yahoo.com

علاوه بر انگیزه های انزاری، دوفی و اجتماعی، انسانها با انگیزه پیروی از دید یادگرای و دفاع از جایگاه و مرتبه اجتماعی خود از تلفن همراه استفاده می کنند.

(لوکک و وی، ۲۰۰۰)

پیشگفتار

تنها چیز ثابت در مورد تکنولوژی این است که همواره تغییر می کند. تغییر و تحول در تکنولوژی به دلیل وجود کارکردهای متنوع و پیچیده و همچنین به دلیل نیاز انسانها به انطباق با شرایط متغیر فرهنگ اجتماعی و اقتصادی اجتناب ناپذیر است. تغییرات و تحولات در تکنولوژی نتیجه یک زنجیره پیچیده از واکنش ها و تعاملات بین انسان، طبیعت و تکنولوژی در طول زمان است. متخصصین روانشناسی و علوم اجتماعی هنوز در خم مسایل مرتبط با اینترنت و اعتیاد به آن بودند، که در دنیای تعاملات آنلاین نوین به وقوع پیوست و انقلابی بزرگ در حال شکل گرفتن بود که در آن نشانی از کلاس، قلمرو، فرد، و کشتار نبود اما دنیای انسانی را قلمرو خود قرار داده بود. یک تکنولوژی جدید و تا حدودی عجیب اختراع شده بود که بدون استفاده از سیم و آنتن قابلیت آن را داشت که آسان تر از تلفنهای ثابت اثر برقراری ارتباط شود. تلفن همراه خیلی سریع به عنوان یک وسیله زینتی و چندمنظوره خود را در اختیار خودنمایی طبقه بالای جامعه قرار داد. به گونه ای که فقط سیاستمداران عالی رتبه، تجار ثروتمندان توانایی مالی خرید و استفاده از آن را داشتند و به عنوان وسیله ای که در آن روزها می توانست به این نشانه اشرافی بودن باشد آویزان سینه و کمر مردان بالا شهر نشین شد!

اما چهار ستون کاخ اعیان نشینی برای تلفن همراه خیلی دلنشین نبود. بنابرین تلفن همراه راهی کوچه و بازار شد و در مدت بسیار کوتاه توانست در بین تمامی اقشار جامعه نفوذ کند و جزیی از زندگی آنها گردد. به گونه ای که هیچ فرهنگ، جامعه و در نتیجه هیچ انسانی نمی توانست از آن را بر نمی تابد. این تکنولوژی نوظهور، با ورود خود به دنیای ارتباطی انسانها توانست بر سایر شیوه های ارتباطی مانند نامه، تلفن ثابت خانگی، تلفن ماشین و اینترنت تاثیر بگذارد و برجسته بودن نقش خود را با اقتدار به آنها دیکته کند. اما این پایان راه برای تلفن همراه نبود! سرکشی و جاه طلبی تلفن همراه او را وارد وادی های دیگر زندگی انسانها کرد و خیلی سریع پا را از وظیفه اصلی و اولیه خود که همانا برقراری ارتباط بود فراتر گذاشت و وعده روزهای بهتر و قابلیت های بیشتر را به کاربران خود داد. اکنون دیگر کاربران بدون شنیدن صدا و برقراری مکالمه می توانستند در قالب چند واژه، پیام خود را به طرف مقابل انتقال دهند و این اولین سورپرایز تلفن همراه برای کاربران خود بود، سورپرایزی که در حال حاضر لقب محبوب ترین قابلیت تلفن همراه را یدک

می‌کشد. بعد از ورود نسل دوم گوشی‌های تلفن همراه به بازار، امکاناتی بیشتری در اختیار کاربران قرار گرفت. استفاده از صدای زنگ دلخواه، قابلیت تغییر عکس صفحه زمینه گوشی و دردسترس بودن دائمی، همگی دال بر تحقق وعده‌های تلفن همراه بود. قابلیت‌های این تکنولوژی روز به روز تحول و تنوع بیشتری پیدا کرد به گونه‌ای که دیگر کاربران آن حتی گذشت زمان را هم احساس نمی‌کردند. کاربران اکنون علاوه بر برقراری ارتباط می‌توانستند از امکاناتی استفاده کنند که شاید روزی فکر جمع کردن تمامی آنها در قالب یک ابزار غیرقابل باور بود. امکان عکس‌برداری، فیلم‌برداری، گوش دادن رادیو، گوش دادن آهنگ و ماشین حساب هدیه گوشی‌های نسل دوم تلفن همراه به انسانها بود و مسلماً کاربران نیز از این امکانات خرسند بودند و این خود منافع بزرگی برای محبوبیت و نفوذ صددرصدی تلفن همراه در جامعه بود. جامعه ایران نیز از این امر مستثنی نبود، رشد ۷۵۰ درصدی تلفن همراه در انتهای برنامه سوم توسعه نسبت به نفوذ ۷۸/۰٪ آن در ابتدای برنامه دال بر این ادعا است. ورود گوشیهای نسل سوم تلفن همراه که امکانات بیشتری (بزرگتر، پرسرعت، مکان‌یاب، دوربین با کیفیت بالا و ...) را در اختیار کاربران قرار می‌داد باعث شده است که نفوذ تلفن همراه در جامعه تقریباً صددرصد برآورد شود. در بعضی از تحقیقات مشاهده شده است که بعضی از کاربران حتی بیشتر از دو سیم‌کارت شخصی دارند یعنی چیزی بیشتر از صددرصد. تلن همراه باعث تحولات بی‌شماری در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی شد و با توجه به این تحولات بعضی از متخصصین معتقد به فرهنگ جدیدی، بنام فرهنگ تلفن همراه شدند که در جامعه کنونی به وقوع پیوسته است. فرهنگی که موجب شد افراد در خلال آن بازخوردهای ذهنی خود را ابراز کنند، پابندی خود را به اعضای گروه نشان دهند و تردیدها، سوءظن‌ها و اطمینان‌ها را در روابط اجتماعی آشکار کنند.

تلفن همراه جزئی از زندگی انسانها گردید و هر نوآوری که با زندگی سرده وابسته و همبسته گردد اثرات روانشناختی و جامعه‌شناختی گوناگونی بر آنها اعمال می‌کند. علاوه بر ایجاد ارتباط، تجارت و اهداف اجتماعی، افراد تلفن همراه را یک وسیله شخصی و خصوصی و جزئی از هویت خود می‌دانند. تلفن همراه هم در جنس مذکر و هم در جنس مونث مورد پذیرش قرار گرفته است و حتی افراد با زمینه‌های فرهنگی متفاوت به صورت یکسان از تلفن همراه استقبال کردند. تلفن همراه در درون خانه که یک فضای عمومی است، یک خلوت و تنهایی به وجود آورده است، فضایی که در آن کمتر کسی راه دارد، و دو طرف ارتباط می‌توانند فارغ از زمان و مکان با هم ارتباط برقرار کنند. تلفن همراه در زندگی اجتماعی باعث شد تا فهم و درک انسانها از خودشان، از محیط پیرامون و از نحوه ساختن دنیای پیرامون در یک فرایند جمعی و گروهی تغییر یابد. از لحظه‌ای که فرد با تلفن همراهش شروع به مکالمه و برقراری ارتباط می‌کند یک فضای مجازی

برای خود خلق می‌کند که این فضا می‌تواند هویت اجتماعی انسان، شخصیت و چگونگی تاثیر این هویت بر رفتار را تحت تاثیر قرار دهد.

تلفن همراه موجب شد تا افراد بتوانند در فضایی خصوصی‌تر و به دور از مزاحمت اطرفیان با مخاطب خود ارتباط برقرار کنند، احساس تنهایی تا حدودی کاسته شود، امکان دسترسی به کمک آسان‌تر شود و ده‌ها مزیت دیگر را برای کاربران خود به ارمغان آورد.

اما آیا این تمام ماجراست...! آیا تلفن همراه فقط یک وسیله مفید است؟ شناخت ما از این تکنولوژی محبوب و نوظهور به چه اندازه‌ای است؟ اینها سوالاتی هستند که مدتها ذهن وانشناسان، پزشکان و جامعه‌شناسان را به خود مشغول کرده است. در واقع متخصصین به اندازه عوام معتقد به سرشار از فایده بودن گوشی‌های تلفن همراه نیستند و نیم-نگاهی هم به مضرات مختلف این تکنولوژی محبوب جامعه انسانی دارند. آمار تصادفات به دنبال استفاده از تلفن همراه در حال رانندگی بالا رفته است، هزینه مازاد را بر خانواده‌ها تحمیل می‌کند، زمینه را برای سوءاستفاده از اعتدال اطرفیان فراهم کرده است، به دلیل امکان شنود احساس امنیت انسانها را دستخوش زلزله کرده است. تاثیر اشعه‌های منتشر شده از گوشی‌های تلفن همراه و مضرات آن در سلامت انسان، نقش تلفن همراه در مراودات اجتماعی، تاثیر آن بر ارتباطات انسانی و وابستگی به آن، که باعث پشه‌زدگی بدیدی از اعتیاد توسط متخصصین با نام اعتیاد به تلفن همراه شده است، اعتیادی که دنیا علمی امروز را به چالش کشانده است.

با توجه به نفوذ و ویروس‌گونه و روز به روز افزایش اینده تلفن همراه در بین اقشار مختلف جامعه، مولفین تصمیم به ارایه یک بسته جامع و کامل در مورد تلفن همراه نمودند. این بسته دارای هفت فصل است که شامل تاریخچه و تحولات تلفن همراه، کاربرد علمی و جانبی تلفن همراه، عوارض زیست-محیطی مرتبط با تلفن همراه، عوارض جسمانی روان‌شناختی تلفن همراه، ارتباط شخصیت و تلفن همراه، سبک زندگی و تلفن همراه و در پایان به کاربردی برای استفاده بهینه از تلفن همراه است، حاصل مطالعه بیش از صدها مقاله داخلی و خارجی و همچنین پژوهش در این زمینه است.

مخاطب کتاب حاضر از نظر مولفین، تمامی کاربران گوشی تلفن همراه است. بنابراین تا حد امکان سعی شده است برای نگارش آن از یک زبان ساده استفاده شود و شالوده یافته‌ها و نظریات علمی در این حیطه به زبانی ساده، قابل فهم و تا حد امکان بدون استفاده از واژه‌های تخصصی ارائه گردد. در همین راستا به تمامی افراد جامعه (کاربران، والدین، فروشندگان و ارائه‌دهندگان خدمات تلفن همراه و ...) پیشنهاد می‌گردد جهت آشنایی بیشتر با این تکنولوژی، استفاده بهینه‌تر و کم کردن تهدیدات آن، کتاب حاضر را مطالعه کنند.

با توجه به اینکه پژوهش‌های انگشت‌شماری در این حیطة انجام شده است و موضوع مورد نظر از پیشینه پژوهشی ضعیفی برخوردار است و نگارش در این گونه موضوعات که دارای ویژگی بدیع بودن و تا حدودی جنجالی بودن هستند ریسک زیادی را می‌طلبد، مولفین این ریسک را بنا به وظیفه اخلاقی هر پژوهشگری که همانا بیان حقایق و کمک به ارتقای کیفیت زندگی هم‌نوعان در سطح فردی و جمعی است قبول کرده و دست به نگارش این کتاب زده‌اند. مسلماً این اثر نیز همانند تمامی آثار خلق شده توسط انسان دارای نواقص و اشکالاتی می‌باشد. بنابراین مولفین از خوانندگان، متخصصین و صاحب‌نظران امر استدعا دارند که انتقادات، نظرات و پیشنهادات خود را جهت پربارتر شدن و موثر واقع شدن آن در جامعه با ما در میان بگذارند.

دکتر عباسعلی الهیاری و سعید حیدری

تابستان ۱۳۹۴

www.ketab.ir

۳	پیشگفتار.....
---	---------------

فصل اول: کلیات و تاریخچه تلفن همراه

۱۳	تاریخچه تلفن همراه.....
۲۰	تلفن همراه در ایران.....

فصل دوم: کاربردهای اصلی و جانبی تلفن همراه

۲۴	مکالمه راه دور.....
۲۴	پیام کوتاه.....
۲۶	دوربین تلفن همراه.....
۲۷	مکان یاب.....
۲۸	فرهنگ لغت.....
۲۸	رادیو و تلویزیون.....
۲۸	پخش فایل صوتی و تصویری.....
۲۹	بازی.....
۳۰	بلوتوث.....
۳۲	ساعت.....
۳۲	اینترنت.....

فصل سوم: عوارض زیست محیطی تلفن همراه

۳۷	استانداردهای ارتباطات.....
۳۸	آنتن های BTS (دکل های مخابراتی).....
۴۱	تلفن همراه بعد از مرگ (زباله های الکترونیک).....
۴۲	منبع زباله های الکترونیک.....
۴۳	زباله های الکترونیکی در ایران.....
۴۴	اقدامات صورت گرفته در ایران.....

فصل چهارم: عوارض جسمانی و روانشناختی تلفن همراه

۴۸	تلفن همراه و سرطان.....
۵۲	اثرات تلفن همراه در باروری، بارداری و جنین.....
۵۳	تلفن همراه: کودکان و نوجوانان.....
۵۶	تلفن همراه، رانندگی و تصادف.....

وابستگی و اعتیاد به تلفن همراه..... ۶۰

فصل پنجم: شخصیت و تلفن همراه

۷۳	نظریه روانکاوی.....
۷۳	رویکرد نوروانکاوی.....
۷۴	رویکرد شناختی.....
۷۴	رویکرد رفتاری.....
۷۴	رویکرد یادگیری اجتماعی.....
۷۴	رویکرد انسان گرایی.....
۷۵	رویکرد تحلیل عوامل.....
۷۵	مدل پنج عاملی شخصیت.....

فصل ششم: سبک زندگی و تلفن همراه

۹۰	تلفن همراه: تبلیغات و کسب و کار.....
۹۳	تلفن همراه و آموزش الکترونیکی.....
۹۵	مدگرایی و مدسازی.....
۹۵	فرهنگ توهین موجه.....
۹۶	فرهنگ و زبان پیامکی.....
۹۶	ترویج بی اخلاقی.....
۹۷	زندگی با آدمهای مجازی.....
۱۰۱	نحوه استفاده کاربران ایرانی از تلفن همراه به صورت خلاصه.....

فصل هفتم: چگونه عوارض منفی محیطی، جسمانی و روانشناختی تلفن همراه را به حداقل

برسانیم

۱۰۶	سخن آخر.....
۱۱۱	فهرست منابع.....

پیوست‌ها

۱۱۷	واژه‌نامه.....
۱۱۹	مقیاس استفاده آسیب‌زا از تلفن همراه (اعتیاد به تلفن همراه).....